

УДК 352:711.4

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.4.21>

І. М. Грищенко

доктор наук з державного управління,
професор кафедри публічного управління та адміністрування
Національного авіаційного університету
<https://orcid.org/0000-0002-8191-1177>

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ МІСЬКИХ АГЛОМЕРАЦІЙ У КОНТЕКСТІ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

В статті розглянуто організаційно-правові механізми публічного управління розвитком міських агломерацій у контексті повоєнної відбудови України. Результати дослідження показують, що в умовах тимчасової окупації частини території України міські агломерації мають стати майданчиками економічного та соціального зростання шляхом об'єднання ресурсів та можливостей територіальних громад, що вирішили об'єднатися в агломерацію. Світовий досвід показує, що міські агломерації є основними двигунами економічного прогресу. Великі агломерації, виробляють значну частину валового внутрішнього продукту країн, що свідчить про їх критичну роль у національній та глобальній економіці. Досвід Польщі показує, що через агломерації вона змогла реалізувати великі інфраструктурні проєкти, тому зазначений досвід доречно застосовувати й в Україні.

В статті досліджено агломерації та акцентовано увагу, що їх поділяють на чотири категорії залежно від кількості населення: великі агломерації налічують понад 1 мільйон мешканців; середні агломерації мають населення від 500 тис до 1 млн осіб; менш розвинені агломерації включають від 300 тис до 500 тис мешканців; зародкові агломерації мають чисельність населення від 100 тис до 300 тис осіб. Розглянуто організаційно-правові механізми публічного управління розвитком міських агломерацій, зокрема досліджено організаційно-правові механізми створення Асоціації органів місцевого самоврядування «Львівської агломерації» та розглянуто Стратегію розвитку Львівської агломерації на період до 2027 року. Виокремлено основні стратегічні цілі створення Львівської агломерації : 1) налагодження ефективної співпраці (згуртованість та стійкість); 2) підвищення якості життя людей в усіх громадах агломерації; 3) повноцінне розкриття потенціалу агломерації і підвищення її конкурентоздатності. В результаті дослідження встановлено, що існуюча нормативно-правова база дозволяє створювати агломерації, хоча і відсутній профільний закон. Організаційно-правові механізми публічного управління розвитком міських агломерацій постійно удосконалюються, оскільки є розуміння важливості створення та належного функціонування агломерацій для повоєнної відбудови України.

Ключові слова: *стійкість, територіальні громади, співробітництво, співпраця, стратегія, регіональний розвиток, відбудова.*

Постановка проблеми. Повномасштабне вторгнення країни-агресора на територію України змушує українців шукати нові підходи до формування стійкості територіальних громад. Лише стійкість територіальних громад як здатність ефективно протистояти загрозам будь-якого походження та характеру, адаптуватись до змін безпекового середовища, підтримувати стале функціонування, у т. ч. під

час криз, швидко відновлюватися після криз до оптимального за визначених умов рівня рівноваги [1, с. 7] змогла забезпечити стійкість України і зможу організувати належну оборону держави. Саме в територіальних громадах зосереджені всі ресурси держави – ресурси, належне використання яких забезпечить перемогу та відбудову України. Одним із інструментів об'єднання зусиль територіальних громад для можли-

вості згенерувати ресурси є агломерація, тобто форма багатоцільового співробітництва територіальних громад.

Маємо усвідомлювати, що збройна агресія російської федерації, тимчасова окупація частини території України та втрата інституційної спроможності влади на місцевому рівні; збільшення кількості територій, які потребують державної підтримки; знищення і значні пошкодження інфраструктури та її невідповідність актуальним потребам людини, економіки та вимогам безпеки; різкі просторові та структурні зміни в економіці, втрата експортного потенціалу регіонів; втрата людського капіталу та прискорення депопуляції; зміна клімату та погіршення екологічної ситуації внаслідок бойових дій на території України; неготовність системи управління регіональним розвитком до процедур та кращих практик ЄС [2] спонукають до створення агломерацій.

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки [2], План заходів з реалізації Дорожньої карти реформування управління публічними інвестиціями на 2024–2028 роки [3] та інші нормативно-правові акти в тій чи іншій мірі створюють підґрунтя для формування агломерацій, але дотепер на законодавчому рівні точаться суперечки щодо нормативного врегулювання цього питання. На з'ясування організаційно-правових механізмів публічного управління розвитком міських агломерацій в контексті повоєнної відбудови України спрямоване це дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання організаційно-правових механізмів публічного управління розвитком міських агломерацій у контексті повоєнної відбудови України не є достатньо дослідженим у вітчизняній науковій літературі, оскільки актуальність теми набула особливої ваги протягом останніх двох років. Попри це, важливі інституційні аспекти розвитку агломерацій досліджено у роботі В. В. Борщевського, Р. М. Дацківа та Я. О. Стецька [4]. Автори підкреслюють роль інституційних механізмів у формуванні стійких міських утворень, наголошуючи на необхідності залучення інвестицій для забезпечення економічного зростання у післявоєнний період. Іншою важливою

працею є дослідження І. В. Дробуша [5], який акцентує увагу на співробітництві громад у межах агломерацій. Він пропонує нормативно-правові моделі, спрямовані на посилення інтеграції територіальних утворень через адміністративні та фінансові механізми. Т. Є. Зінченко [6] аналізує концептуальні основи формування міських агломерацій, звертаючи увагу на правові аспекти їх організації. Дослідник пропонує законодавчі ініціативи, які б сприяли створенню ефективної нормативної бази. Дослідження А. О. Пелехатого та Х. О. Патицької [7] стосується механізмів взаємодії територіальних громад в умовах децентралізації. Їхня робота є важливим доповненням до теоретичних розробок з питань інтеграції громад в єдині управлінські структури. З. О. Сірик та В. Л. Засадній [8] розглядають агломерційні чинники інвестиційної привабливості громад. Автори вказують на необхідність розробки регуляторної політики, яка б підтримувала інвесторів та стимулювала розвиток інфраструктури.

Для дослідження також використовувалися сучасні інтернет-публікації, такі як матеріали форуму агломерацій [9], аналітичні огляди з децентралізації [10] та публікації громадських платформ [11], що висвітлюють актуальні аспекти агломерційного розвитку.

Попри значну кількість наукових досліджень з означеної теми, простежується нестача систематизованого матеріалу щодо організаційно-правових механізмів публічного управління розвитком міських агломерацій в контексті повоєнної відбудови України, тому із використанням різних методів наукового пізнання було проаналізовано, погруповано та систематизовано наукові, аналітичні та інформаційні джерела інформації для більш ґрунтовного розуміння проблеми організаційно-правових механізмів розвитку міських агломерацій.

Мета статті – узагальнити наукові доробки та на їх основі запропонувати організаційно-правові механізми розвитку міських агломерацій для повоєнної відбудови України.

Виклад основного матеріалу. Повномасштабне вторгнення, яке змусило

країну переосмислити багато аспектів свого розвитку, створює потребу в реалізації ефективних моделей управління, здатних результативно використовувати наявні ресурси для відновлення та розвитку. Агломерації, які базуються на принципах співпраці та спільного вирішення проблем, можуть стати ключовими інструментами в цьому процесі. Вони дозволять об'єднати зусилля, ресурси та ініціативи навколо великих міських центрів, що сприятиме швидкому відновленню і сталому розвитку регіонів.

Сьогодні, коли країна зіштовхнулася з необхідністю відновлення великих територій після війни, агломерації можуть виступити як ефективний механізм координації реалізації великих інфраструктурних проектів, розвитку місцевих економік та вирішення соціальних питань на місцевому рівні. Введення агломерацій як законодавчо закріпленої форми співпраці створює для України шанс на суттєве покращення якості управління та ефективне використання ресурсів, забезпечуючи рівний розвиток та збалансовану інтеграцію територіальних громад навколо великих міст.

Світовий досвід показує, що міські агломерації є основними двигунами економічного прогресу. Великі агломерації, виробляють значну частину валового внутрішнього продукту країн, що свідчить про їх критичну роль у національній та глобальній економіці. Наразі більша половина населення у світі мешкає у містах з чисельністю понад 500 тис осіб, і прогнозується, що до 2050 року цей показник може зрости до 70% [9].

Енциклопедія сучасної України дає таке визначення міської агломерації – це територіально-економічна інтеграція групи щільно розташованих і функціонально пов'язаних територіальних громад, що відрізняються одна від одної величиною й народногосподарським спрямуванням [12]. Міська агломерація є формою розселення, в якій територіальні громади об'єднані інтенсивними інфраструктурними, комунально-господарськими, виробничими, культурно-побутовими та рекреаційними зв'язками. Міська агломерація складається з міських поселень в яких

переважає частка вільних від господарської діяльності площ. Чим більше природних компонентів збережено в міській агломерації, тим комфортніші умови проживання.

Згідно з аналізом Т. Зінченка, розвиток міських агломерацій характеризується концентрацією населення і ресурсів у великих урбанізованих ядрах, які розширюють свої межі за рахунок прилеглих територій [6]. Це зумовлює активні міграційні процеси між центральними містами та передмістями, включаючи і сільські райони, що сприяє динамічному обміну населенням і ресурсами. Дослідники Сірик З. О. та Засадній В. Л. визначають міські агломерації як ключові елементи системи розселення країни, які функціонують як центри просторової організації та опорні структури для економічного розвитку [8]. Такі агломерації забезпечують інтеграцію територій з високим соціально-економічним потенціалом, створюючи синергію, що є критично важливим для сталого розвитку територій, у тому числі в контексті повоєнної відбудови України.

Становлення міських агломерацій є значущим глобальним феноменом, який активізувався у другій половині ХХ століття. Цей процес носить переважно органічний характер, адже агломерації формуються на основі історично складених міських взаємодій та економічних зв'язків, а не через штучне планування. Це зумовлює необхідність для державних структур не лише визначати, але й активно підтримувати такі об'єднання через спеціалізовані програми розвитку та стратегічне планування [5].

В контексті України, агломераційні утворення мають тривалу історію та виражену структурну різноманітність. Серед найбільш відомих можна виділити Придніпровську зону з Дніпропетровсько-Запорізькою, Нікополь-Марганецькою, і Криворізькою агломераціями; а також Прикарпатську, Луцько-Волинську, Херсонсько-Миколаївську тощо. Крім того, в Україні існують моноцентричні агломерації, що сформовані навколо таких великих міст як Київ, Харків, Одеса та Львів [10]. Ця різноманітність міських агломерацій в Україні є свідченням їхнього зна-

чення у структурі національного розселення та економічного розвитку. Більшою мірою дані агломерації утворюються за економічним змістом з метою вирішення логістичних питань з організації виробничих процесів.

Згідно з класифікацією, агломерації поділяються на чотири категорії залежно від кількості населення:

- великі агломерації налічують понад 1 мільйон мешканців;
- середні агломерації мають населення від 500 тис до 1 млн осіб;
- менш розвинені агломерації включають від 300 тис до 500 тис. мешканців;
- зародкові агломерації мають чисельність населення від 100 тис. до 300 тис. осіб [10].

Серед вітчизняних агломерацій, зокрема, Центрально-Волинській, Одеській та Львівській, вже розроблені та впроваджені відповідні стратегічні плани розвитку. Ці плани спрямовані на координацію та оптимізацію урбаністичних процесів та ресурсів на території відповідних агломерацій [9].

Для розуміння організаційно-правових механізмів публічного управління розвитку міських агломерацій більш докладно розглянемо Львівську агломерацію.

У 2023 році було схвалено Стратегію розвитку Львівської агломерації на період до 2027 року та розпочато процес формування Асоціації ОМС «Львівська агломерація».

Варто наголосити, що з організаційної точки зору, процес розробки стратегії та формування асоціації був надто складним, допоки Львівська обласна адміністрація не зголосилася надати нейтральний майданчик та своє посередництво. За підтримки програми Ради Європи «Посилення демократичного врядування і стійкості в Україні» громади Львівщини почали обговорювати можливості співпраці у різних сферах. Акцент робили не лише на розвитку, а більше на формуванні спільної стійкості, оскільки повномасштабне вторгнення країни-агресора показало, наскільки важливою є згуртованість. У відносно віддаленій від зони бойових дій Львівщині почали напрацьовувати моделі агломераційної співпраці, розумі-

ючи, що тепер уже це не тільки можливість, а й певною мірою обов'язок громад цього регіону, оскільки їх досвід має стати свого роду прототипом для інших майбутніх українських агломерацій, які сьогодні ближче до «нуля». А роль агломерацій у відновленні України зараз уже практично ніхто не ставить під сумнів.

Наказом керівника Львівської ОВА для розробки стратегії розвитку Львівської агломерації було створено керівний комітет у складі представників 17 територіальних громад, представників департаментів ОВА, деяких державних інституцій, експертів, представників проєктів міжнародної технічної допомоги.

Процес розроблення стратегії був у багатьох аспектах унікальним. Адже агломерація – це не адміністративно-територіальна одиниця, у якій є свої органи управління і бюджет. Громади в агломерації, хоча й пов'язані між собою мережею зв'язків в економічній, інфраструктурній, соціальній, культурній сферах, за визначенням самостійні і автономні. Як і в більшості країн світу, в Україні розвиток агломерацій йде наразі шляхом добровільного об'єднання зусиль для вирішення спільних завдань, досягнення стратегічних цілей розвитку через реалізацію спільних проєктів, без жодного адміністративного примусу чи обмеження їх повноважень або самоврядності. А це означає, що для будь-яких спільних рішень потрібно знайти баланс інтересів, мати спільну волю до співпраці і розуміння того, що кожен учасник цього партнерства має вносити свій вклад в спільний процес розвитку. І це тим складніше, якщо мова йде про такий документ, як стратегія, який визначає не підходи до вирішення якогось одного конкретного питання, а пріоритети і засади спільного зростання. У цьому власне відмінність стратегії агломерації від стратегії громад чи регіону, де все-таки є спільний центр прийняття рішень. Вона мусить бути більш рамковою і перш за все консенсусною.

Саме тому вся робота над стратегією була побудована з максимальним залученням представництва громад. В його основу було покладено Методичні рекомендації Ради Європи «Стратегічне муніципальне

планування». Під час роботи над розробкою стратегії було проведено три хвили засідань тематичних робочих груп, створених з профільних фахівців територіальних громад. Записано більше ста інтерв'ю зі стейкхолдерами. Відбувалися системні зустрічі у кожній із громад, яка виявила бажання увійти в агломерацію. Відбулися фокус-групи з представниками та представницями бізнес-кластерів, молодіжних і різної спрямованості громадських організацій, науковцями та представниками вишів, стартаперами тощо [11]. Було проведено збір великого масиву статистичних даних – а це було непросто через брак муніципальної статистики загалом, а в час, поки триває російська агресія, брак статистики зі зрозумілих причин ще більш відчутний. В результаті була напрацьована стратегія, в основі якої закладено три стратегічні цілі:

- налагодження ефективної співпраці (згуртованість та стійкість);
- підвищення якості життя людей в усіх громадах агломерації;
- повноцінне розкриття потенціалу агломерації і підвищення її конкурентоздатності.

Всі ці цілі мають конкретні проекти співпраці громад агломерації, зокрема, серед таких проектів такі:

- Крафтових виробників із сусідніх громад вперше запросили до участі у традиційному львівському фермерському ярмарку, в рамках якого фермери щотижня можуть пропонувати свою продукцію львів'янам і гостям міста на центральній площі Ринок;

- Львівська і Бібрська громади підписали взагалі перший в Україні договір співробітництва територіальних громад між великим містом і сусідньою громадою щодо користування послугами львівського інклюзивного центру;

- Львів, Куликів і Жовква спільними зусиллями добились того, що вздовж траси Рава-Руська-Львів, яка реконструюється за кошти ЄБРР, буде прокладена відокремлена велодоріжка;

- Пустомити, Львів і ще низка громад почали шукати спільні рішення щодо очищення Щирецького водосховища і малих річок, зокрема в царині напрацювання

спільних рішень і політики щодо поводження зі стоками [11].

З наведеного прикладу зрозуміло, чому розвиток агломерацій в Україні є однією з пріоритетних цілей Державної стратегії регіонального розвитку у період післявоєнної відбудови. Згідно досліджень експертів агломерації в Україні стануть драйверами у процесі повоєнної відбудови і відновлення країни. Тому суспільний запит на створення агломерацій суттєво зріс після повномасштабного російського вторгнення.

Агломерації післявоєнного періоду є структурою збору та накопичення інвестицій для відновлення міста. Наприклад, містечка поблизу Києва, такі як Буча, Гостомель, Ірпінь, через масштабні руйнування не можуть відбудуватися самостійно. Допомога сусідніх громад, зокрема Києва, є важливою складовою процесу відновлення.

Розглядаючи правові механізми публічного управління розвитком міських агломерацій в контексті повоєнної відбудови України, зазначимо, що діюче нормативне регулювання формування та управління агломераціями в Україні ґрунтується на кількох ключових законах.

- Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» встановлює основи для місцевого самоврядування, які можуть бути застосовані до агломерацій.

- Закон «Про співробітництво територіальних громад» регулює процеси співробітництва між різними громадами, що є ключовим для формування агломерацій.

- Закон «Про асоціації органів місцевого самоврядування» дозволяє створення асоціацій, які можуть об'єднувати громади в більшій агломерації для ефективного управління та розвитку.

Були спроби створити профільний закон про міські агломерації, проте, фахове та експертне середовище висловили свої умовисновки щодо того, що в запропонованій редакції законопроектів є порушення Конституції України та законів про місцеве самоврядування й запропонували створювати агломерації в межах діючого законодавства.

Проте, попри наявність законодавчої бази, існує проблема неузгодженості та відсутності спеціалізованого законодав-

ства, яке б детально регулювало створення та функціонування агломерацій. Наразі українське законодавство не має чіткого механізму, що визначає би організаційно-правові рамки агломераційного управління, що призводить до стихійного розширення агломерацій та проблем у плануванні розвитку.

Наразі напрацьовують напрями створення агломерацій в рамках післявоєнної відбудови України, що включають ряд ключових аспектів та відображають потребу в глибокій інтеграції територіальних громад. Серед основних напрямків співпраці в агломераціях виділяються:

- розвиток інфраструктури
- економічне зростання
- розробка спільних проектів
- розв'язання екологічних проблем
- покращення управління відходами та водопостачанням.

Ці напрями мають стати основою для закріплення співпраці у відповідному законодавстві, яке надасть чіткі правила та механізми взаємодії між громадами.

Серед ключових напрямів вирішення проблем управління агломераціями в Україні можна виділити створення спільних адміністрацій або координаційних рад для управління агломераціями.

На рисунку 1 відображено організаційний механізм роботи агломерації. Згідно нього, сформована агломерація є незалежною юридичною особою, яка формує власні виконавчі органи і діє на основі статуту. На основі розробленої правової бази (статуту) формуються повноваження всіх органів управління даної агломерації.

Важливо також визначити умовні межі агломерацій, враховуючи межі адміністративно-територіальних одиниць, таких як райони чи області. Необхідним є інтегрування управління агломераціями з центральним містом, яке є ядром, і розробка комплексних стратегічних програм розвитку, що охоплюють усю територію агломерації.

Щоб реалізувати організаційно-правові механізми публічного управління розвитком міських агломерацій в контексті пово-

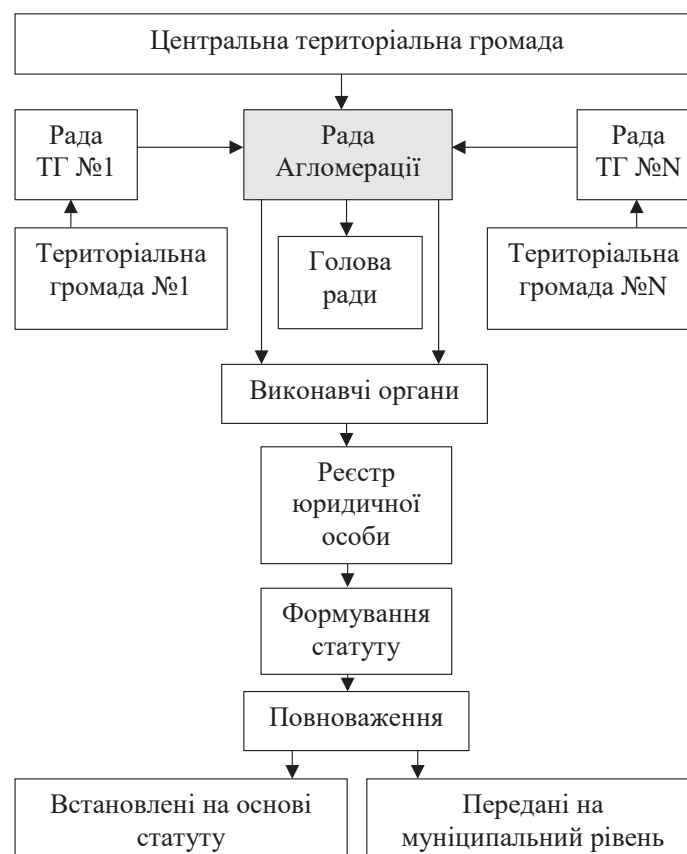

Рис. 1. Організаційні аспекти формування агломерації [8]

енної відбудови України, варто вирішити низку завдань, на рівні правового регулювання, що включають:

– збереження незалежності громад: кожна громада повинна залишатися самостійною в межах агломерації. При цьому, важливою умовою є взаємодія громад на чітких засадах, де велике місто не зможе домінувати над меншими населеними пунктами;

– обов'язкові напрямки співпраці: потрібно чітко зазначити напрямки співпраці між громадами, таких як транспорт, екологічні проекти, планування територій тощо. Однак громади матимуть право розширювати цей список за потреби;

– творення органів управління агломерацією: Агломерації повинні сформувати власні органи управління, що складатимуться з представників усіх громад агломерації, пропорційно до їхньої чисельності. Ці органи будуть незалежними від місцевих органів самоврядування, а їх діяльність буде підзвітною;

– фінансування: Діяльність агломерацій буде фінансуватися з місцевих бюджетів громад, державного бюджету, а також за рахунок міжнародної технічної та фінансової допомоги [10].

При цьому важливо врахувати, що при створенні агломерацій необхідно, забезпечити такі передумови, які дозволять знизити ризики сепарації. Згідно з оцінками Світового банку, однією з поширених помилок у процесі прийняття рішень щодо використання потенціалу агломерацій є сприйняття міст як «міні-держав», управління якими зосереджене на досягненні суспільно-політичних цілей [9].

Висновки. Післявоєнна відбудова України буде значно ефективнішою та швидшою, якщо вже зараз напрацьовувати механізми створення міських агломерацій, а також відпрацьовувати інструменти співпраці територіальних громад, які увійдуть в агломерацію. Світовий досвід показує, що агломерації є центрами економічного і соціального розвитку, наприклад, Польща через асоціації реалізувала великі інфраструктурні проекти.

Агломерації – це можливість залучати додаткові ресурси й інвестиції з міжнародних джерел у розвиток території, тому вже

необхідно напрацьовувати нові підходи, що дають можливість об'єднати зусилля та ресурси громад заради нових можливостей розвитку. Водночас сучасне законодавство потребує оновлення для забезпечення ефективного функціонування міських агломерацій. Серед першочергових завдань – визначення чітких меж агломерацій, створення спільних органів управління, розподіл повноважень, розвиток інфраструктури, реалізація екологічних проектів і покращення управління водними ресурсами та відходами.

Список використаної літератури:

1. Територіальні громади: механізми забезпечення стійкості : монографія / Грищенко І. М., Горбата Л. П. Київ, НУБіП України, 2024, 345 с. ISBN 978-617-8368-16-6 URL: <https://dglib.nubip.edu.ua/items/22dfbd9c-3afc-43d1-866c-b13b8cfb1626>.
2. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення 11.11.2024)
3. Про затвердження плану заходів з реалізації Дорожньої карти реформування управління публічними інвестиціями на 2024-2028 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.06.2024 № 588-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/588-2024-%D1%80#n16> (дата звернення 11.11.2024)
4. Борщевський В. В., Дацків Р. М., Стецько Я. О. Перспективи розвитку агломерацій у повоєнній економіці України: інституційний контекст. Регіональна економіка, 2024, № 3. URL: https://re.gov.ua/re202403/re202403_052_BorshchevskyyV,V,DatskivRM,StetskoYaO.pdf
5. Дробуш І. В. Міські агломерації як форми співробітництва громад в умовах повоєнної відбудови України. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/303044/295049>
6. Зінченко Т. Є. Концептуальні основи формування міських агломерацій. Ефективна економіка, 2012, № 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2012_6_22
7. Пелехатий А. О., Патицька Х. О. Міська агломерація як механізм взаємодії територіальних громад в умовах адміністративно-фінансової децентралізації в

- Україні. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління, 2019, Т. 30(69), № 3, С. 116–123. URL: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/30_69_3/21.pdf
8. Сірик З. О., Засадний В. Л. Теоретичні засади дослідження агломераційних чинників інвестиційної привабливості громад. Український журнал прикладної економіки та техніки, 2024, № 1. С. 302–309. URL: http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2024/04/ujae_2024_r01_a51.pdf
9. Агломерації – перспектива розвитку України, в яку треба інвестувати вже зараз - тези з першого форуму агломерацій. Децентралізація, 2024. URL: <https://decentralization.ua/news/18807>
10. Час для агломерації. Громадський простір, 2022. URL: <https://www.prostir.ua/?news=chas-dlya-ahlomeratsiji>
11. Вперше в Україні: у Львові погодили Стратегію розвитку потенційної Львівської агломерації. Львівська міська рада, 2023. URL: <https://city-adm.lviv.ua/news/community/299304-vpershe-v-ukraini-u-lvovi-pohodyly-stratehiiu-rozvytku-potentsiinoi-lvivskoi-ahlomeratsii>
12. Енциклопедія сучасної України. Міська агломерація. <https://esu.com.ua/article-67949>

Hryshchenko I. Organizational and legal mechanisms of public governance for the development of urban agglomerations in the context of Ukraine's post-war recovery

The article examines the organizational and legal mechanisms of public management of the development of urban agglomerations in the context of the post-war reconstruction of Ukraine. The results of the study show that in the conditions of the temporary occupation of part of the territory of Ukraine, urban agglomerations should become platforms for economic and social growth by combining the resources and capabilities of territorial communities that have decided to unite into an agglomeration. World experience shows that urban agglomerations are the main engines of economic progress. Large agglomerations produce a significant part of the gross domestic product of countries, which indicates their critical role in the national and global economy. The experience of Poland shows that thanks to agglomerations, it was able to implement large infrastructure projects, therefore, it is appropriate to apply this experience in Ukraine as well.

The article examines agglomerations and emphasizes that they are divided into four categories depending on the population: large agglomerations have more than 1 million inhabitants; medium-sized agglomerations have a population of 500,000 to 1 million people; less developed agglomerations include from 300,000 to 500,000 inhabitants; embryonic agglomerations have a population of 100,000 to 300,000 people. The organizational and legal mechanisms of public management of the development of urban agglomerations were considered, in particular, the organizational and legal mechanisms of the creation of the Association of Local Self-Governing Bodies "Lviv Agglomeration" were examined and the Development Strategy of the Lviv Agglomeration for the period until 2027 was considered. The main strategic goals of the creation of the Lviv agglomeration are highlighted: 1) establishment of effective cooperation (cohesion and stability); 2) improving the quality of life of people in all communities of the agglomeration; 3) fully revealing the potential of the agglomeration and increasing its competitiveness. As a result of the study, it was established that the existing legal framework allows for the creation of agglomerations, although there is no specific law. The organizational and legal mechanisms of public management of the development of urban agglomerations are constantly being improved, as there is an understanding of the importance of the creation and proper functioning of agglomerations for the post-war reconstruction of Ukraine.

Key words: sustainability, territorial communities, cooperation, cooperation, strategy, regional development, reconstruction.